

професійного виховання та індивідуальну програму науково-дослідної роботи. Забезпечення такої програми вимагає впровадження особливих методик і технологій навчання, що реалізується в умовах своєрідного партнерства викладача і студента. Таким чином досягається головна мета планування і виконання траєкторії індивідуального освітнього руху студента-медика.

УДК 378.147:616-053.2]:177.1

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Гнилюскуренко Г.В., Бурлака Є.А., Кривонос Ю.М., Довгодько В.В., Ковальчук І.В.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ)

Впровадження принципів академічної доброчесності – важливий крок в сучасній освіті. Відповідно до Закону України «Про освіту», статті 42 «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1]. Згідно нормативно-правової бази розглядаються питання створення ефективної системи впровадження принципів академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату. До таких нормативних документів входить Закон України «Про освіту» [1], Закон «Про наукову та науково-технічну діяльність» [2], Закон України «Про вищу освіту» [3], Нормативні акти Кабінету міністрів України [4], Листи та рекомендації Міністерства освіти та науки України [5] та інш.

Метою даною роботи була оцінка процесу впровадження принципів академічної доброчесності у викладанні педіатричних дисциплін.

Проаналізовано перелік документів, які представлені на офіційному сайті Національного медичного університету імені О.О.Богомольця університету. До таких документів належать: «Положення про академічну доброчесність», Наказ від 19.11.2018 № 127-К із змінами від 05.12.2018 «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця», «Положення про біоетичну експертизу та етику наукових досліджень» [6,7]. На підставі цих документів розроблено процес

впровадження принципів академічної доброчесності у викладанні педіатричних дисциплін. Він складається з роботи з викладачами та студентами для засвоєння основного переліку академічних порушень. Викладачам рекомендовано відвідувати довго- та короткострокові курси підвищення кваліфікації на базі Інституту післядипломної освіти НМУ імені О.О. Богомольця, а також використовувати онлайн ресурси, такі як «Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів» на платформі Prometheus [8].

Під час навчання викладачі мають змогу покращити свої навички викладання, створювати індивідуалізовані завдання для студентів, впроваджувати цифрові інструменти викладання дисциплін та перевірки виконаних самостійних робіт. Наповнення навчального процесу цікавою інформацією, нестандартними форматами навчання, індивідуальним підходом до студентів, детальними коментарями до виконаних робіт підвищує мотивацію студентів та зменшують кількість порушень академічної доброчесності. Згідно переліку, який представлений в статті 42 Закону України «Про освіту» викладачі повинні не допускати такі порушення як хабарництво, необ'єктивне оцінювання, створення перешкод або надмірна допомога під час виконання завдання.

Для студентів під час навчання рекомендовано проводити роз'яснювальну роботу з приводу обману, фальсифікації, впливу на науково-педагогічного працівника під час оцінювання та ін. Напочатку заняття викладач пояснює принципи академічної доброчесності, взаємної поваги та методологію перевірки робіт на академічний плагіат. В робочі зошити студентів на кафедрі педіатрії № 4 внесено Декларацію про дотримання правил академічної доброчесності, згідно якої студент під час виконання самостійної роботи працює самостійно, не застосовує плагіат та списування у своїх колег.

Наукові роботи викладачів та студентів проходять перевірку на академічний плагіат. Технічна складова визначення академічного плагіату реалізована за рахунок використання програми Strike Plagiarism. Процес перевірки текстів розподіляється між співробітниками науково-дослідного відділу НМУ та відповідальними викладачами кафедр університету. При цьому, науково-дослідний відділ перевіряє дисертаційні роботи, монографії, підручники та посібники, тоді як кафедрам доручена перевірка наукових публікацій, методичних рекомендацій та студентських текстів.

Для співробітників кафедр, які відповідальні за перевірку прово-

дяться навчальні семінари, враховуючи що програма Strike Plagiarism має свої особливості. За вимогою «Положення про порядок та перевірку магістерських політ у НМУ імені О.О. Богомольця» п. 9.3 коефіцієнти запозичень не повинні перевищувати певних меж. Так, показник КП1 (запозичення комбінацій з 5 слів) не повинен бути більше 30%–50%. Показник КП2 (запозичення комбінацій з 25 слів) приймається в межах 5%. Важливо зазначити, що роботи оцінюються не тільки за допомогою комп'ютерної програми, а також саму роботу та звіт програми переглядає фахівець, оскільки технічні засоби не дозволяють досконало оцінити присутність академічного плагіату.

Створення ефективної системи впровадження принципів академічної доброчесності в освітній процес сприяє підвищенню вмотивованості всіх учасників, підвищення рівня якості наукових праць викладачів та студентів, формування взаємної поваги, прозорості у оцінюванні навчального процесу. Це довгий шлях формування нового рівня взаємовідносин між викладачами та студентами в університетах, що наближає наукову спільноту досвідчених фахівців та молоді до світового рівня.

Список використаної літератури:

1. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>
2. Про наукову та науково-технічну діяльність. Закон України, редакція від 06.04.2022 №848-VIII База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
3. Про вищу освіту. Закон України редакція від 12.05.2022 № 1556-VII База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Положення про національний репозитарій академічних текстів. Постанова кабінету міністрів України від 19.07.2017№541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF#Text>
5. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти. Лист МОН № 1/9-650 від 23.10.18 року. URL: https://zakonline.com.ua/documents/show/124272__124
6. Положення про академічну доброчесність у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця. URL: https://drive.google.com/file/d/1EVG51G18sz8sVBgCH58ume5_aBnK4ccl/view
7. Положення про біоетичну експертизу у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця. URL: <https://drive.google.com/file/d/1jixVmuJcuXAVqICleTq0v9JuxC9fUbZD/view>
8. Навчальний курс «Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів» Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2